

Авдєєва Ольга Юрїївна,
доктор філософії з галузі Освіта/ Педагогіка,
асистент кафедри хімії,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ ІЗ ХІМІЇ ПРОФІЛЬНОГО РІВНЯ

Профільне навчання в закладах загальної середньої освіти є одним із ключових пріоритетів модернізації змісту системи освіти України, яке спрямоване на суттєве вдосконалення знань учнів, у тому числі з особливими освітніми потребами; врахування їх можливостей, інтересів і здібностей; виховання творчих особистостей відповідно до вимог сучасного ринку праці [3]. На сьогодні завдяки досконалій організації освітнього процесу учнів успішно реалізовується особистісно-орієнтований підхід, який створює найоптимальніші умови для їх професійного самовизначення, подальшої самореалізації й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства та впровадження ключових компетентностей у Новій українській школі.

Враховуючи погляди вчених, які розробили нетрадиційну особистісно-орієнтовану парадигму навчання і виховання (І. Бех [1], А. Бойко [2]), варто зазначити, що науковці виокремлюють поняття «особистість» і ототожнюють його з поняттям «індивідуальність», розглядаючи як «унікальну неповторність». За визначенням О. Савченко [5], особистісно-орієнтоване навчання ґрунтується на основі врахування індивідуальних особливостей, потреб і можливостей здобувачів освіти, поважного ставлення до них як до свідомої та відповідальної особистості.

На нашу думку, особистісно-орієнтований підхід передбачає індивідуалізацію освітнього процесу, яка є рушійним чинником у формуванні індивідуальної траєкторії освіти кожного учня, виявленні та реалізації його особистісного потенціалу; створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних нахилів старшокласників; розвиток самостійності та

всебічне задоволення пізнавальних потреб особистості; взаємодію та результативну співпрацю вчителя й учнів. Таким чином, реалізація особистісно-орієнтованого підходу в закладі загальної середньої освіти в межах вивчення шкільного курсу хімії на профільному рівні забезпечує вдосконалення самостійної пізнавальної діяльності учнів, яка в умовах особистісно-орієнтованого навчання спрямована на опанування системою знань, умінь і навичок, способами творчої діяльності, визначення ціннісних орієнтирів, стає засобом формування самостійності особистості, сприяє підвищенню навчально-пізнавальної активності та розвитку мислення тощо.

Враховуючи особливості хіміко-біологічного профілю, важливим є те, що зміст навчальних предметів, які вивчаються на профільному рівні передбачає поглиблене їх вивчення, в тому числі, й вивчення хімії та орієнтацію її змісту на майбутню професію, яка потребує використання хімічних знань. Варто зазначити, що в навчальній програмі з хімії для закладів загальної середньої освіти (профільний рівень) [4] окрім вивчення значного обсягу теоретичного матеріалу посилено практико-орієнтовану складову: практична частина навчальної програми представлена демонстраціями, лабораторними дослідженнями, практичними роботами та навчальними проєктами.

Ключовим у профільному навчанні хімії є не лише поглиблене засвоєння учнями основних хімічних понять, законів, теорій, а й широке використання знань із споріднених предметів та обов'язкову дослідницьку діяльність учнів (участь у роботі МАН, у позакласній роботі з хімії, в хімічних гуртках, олімпіадах тощо).

Отже, з метою забезпечення якості освітнього процесу та успішного впровадження ключових компетентностей, що передбачені Новою українською школою в ході вивчення хімії на профільному рівні важливу роль відіграє використання особистісно-орієнтованого підходу на уроках, що базується на поступовому індивідуально-творчому розвитку особистості кожного учня, передбачає творче перетворення інформації (окрім її запам'ятовування та репродукування); формування особистісного відповідального ставлення до

професійних знань і вмінь; оцінку їх важливості для майбутньої професії та здійснення на основі цього успішної дослідницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості. Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. Київ: Либідь, 2003. 344 с.
2. Бойко А. М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації. Підготовка вчителя до формування виховуючих відносин з учнями: навч.-метод. посіб. Київ: Ін-т змісту і методів навчання, 1996. 232 с.
3. Концепція профільного навчання в старшій школі. *Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України*. 2003. №14. С. 315.
4. Навчальна програма з хімії 10-11 класи. Профільний рівень. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
5. Савченко О. Я. Особистісно орієнтоване навчання. Енциклопедія освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 626–627 с.

Анічкіна Олена Василівна

*кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри хімії,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

ПРОЄКТНИЙ МЕТОД У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НУШ: ХІМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Реформування базової середньої освіти розпочалося у 2022 році з введення в дію модельних програм інтегрованих курсів для закладів загальної середньої освіти, як то «Природничі науки. 5-6 класи», яка створення відповідно до Концепції Нової Української Школи та реалізує основні її завдання на рівні базової освіти. Вона є оновленою програмою інтегрованого вивчення традиційного курсу природознавства, яка покликана забезпечити набуття учнями необхідного переліку компетентностей в галузі природничих наук і технологій і здатності використовувати їх в практиці життя, на рівні побуту [1, с. 11].

В основу розробленої програми покладені також Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) та результати Національного звіту за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 тощо.